

УДК 338.43

Яцик М.І., Шведа Н.М.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРИБУТКОВОСТІ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ЗА ДОПОМОГОЮ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Yatsyk M.I., Shveda N.M.

INCREASING THE PROFITABILITY OF AGRICULTURAL ENTERPRISES BY THE HELP OF THE NEWEST TECHNOLOGIES

Сільське господарство є важливою стратегічною галуззю української національної економіки, яка забезпечує продовольчу безпеку та продовольчу незалежність країни, дає значній частині сільського населення робочі місця.

Від розвитку сільського господарства, враховуючи стрімке падіння промислового виробництва в державі, значною мірою залежить відновлення та зростання матеріально-ресурсного потенціалу, підвищення рівня виробництва та конкурентоспроможності української продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках, вирішення широкого спектра соціально-економічних проблем країни [1]. Однією з актуальних проблем є вивчення чинників, які прямо пропорційно впливають на величину прибутку. Будь-яке підприємство всі свої сили спрямовує на отримання позитивного кінцевого результату. Прибуток – це різниця між ціною реалізації та собівартості продукції (товарів, робіт, послуг), між обсягом отриманої виручки та сумою витрат на виробництво та реалізацію продукції [2].

Потенціал прибутковості не є просто сукупністю певних елементів. Його рівень визначається рівнем поєднання різних складових ресурсного потенціалу, його структурою, що визначатиме стійкість та конкурентоздатність підприємства на ринку, та вказуватиме на можливість одержання прибутку в перспективі. Тому важливими показниками потенціалу прибутковості виступають якість кадрового потенціалу, технічні та технологічні новації, якість управління активами, платоспроможність, структура капіталу, тощо. Потенціал прибутковості сільськогосподарського підприємства має свої специфічні особливості, що зумовлені особливістю галузі. Так на можливість одержування підприємством прибутку впливає розмір, якість та розташування використовуваних підприємством сільськогосподарських угідь, залежністю від природних умов, якості біологічних ресурсів [3].

Особливо помітні впливи на прибутковість сільського господарства таких чинників, як новітні технології. Так у рослинництві нові технологічні рішення пов'язані з селекційною роботою, генною інженерією, органічним землеробством, мікророзрошенням, космічними інформаційними технологіями, нанотехнологіями, при використанні яких можна значно збільшити прибутковість будь якого сільськогосподарського підприємства. Аналіз проблем та перспектив, пов'язаних з використанням названих технологій у галузі рослинництва представлено в табл. 1.

Таблиця 1.

Використання сучасних технологій у рослинництві

Перспективи	Проблеми
Селекція сільськогосподарських культур	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ покращення сортових якостей; ✓ підвищення стійкості до ґрунтово-кліматичних умов та шкідників; ✓ значний приріст урожайності; ✓ одержання насіння елітних сортів. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ слабка державна підтримка; ✓ відсутність технологічного оснащення; ✓ потреба у фінансуванні; ✓ відсутність технологій створення вихідного селекційного матеріалу.

Продовження табл. 1

Генна інженерія та генетично модифіковані організми	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ стійкість рослин до втрат врожаю, хвороб, шкідників; ✓ покращення якості продукції та підвищення рівня врожайності; ✓ стійкість проти гербіцидів; ✓ здатність рослин виробляти власні пестициди; ✓ скорочення числа операцій з догляду та переробки продукції; ✓ економія затрат на вирощування ГМО. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ токсичність генно-модифікованих продуктів; ✓ поява канцерогенних та мутагенних ефектів; ✓ накопичення гербіцидів; ✓ зниження поживних властивостей продукції; ✓ резистентність до антибіотиків; ✓ шкідливий вплив на здоров'я людини – пригнічення імунітету, алергічні реакції.
Органічне землеробство	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ відсутність пестицидів та добрив; ✓ зменшення шкідливого впливу сільськогосподарського виробництва на навколишнє середовище; ✓ відмова від ГМО, антибіотиків. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ відсутність законодавчої підтримки; ✓ потреба у державних дотаціях; ✓ проблеми сертифікації продукції; ✓ відсутність біологічних засобів захисту рослин.
Краплинне зрошення	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ забезпечення оптимального рівня вологості для рослин в посушливих умовах; ✓ економія поливної води, електроенергії, добрив; ✓ зменшення ерозії ґрунту; ✓ можливість освоєння малопродатних для обробітку земель; ✓ зменшення експлуатаційних витрат; ✓ проведення агротехнічних робіт разом з поливом. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ стихійний характер меліорації; ✓ низька державна підтримка та відсутність фінансування програм з мікрозрошення; ✓ відсутність цільової науково-технічної програми з мікрозрошення; ✓ значна вартість іригаційного будівництва; ✓ відсутність та слабе оновлення парку дощувальної техніки; ✓ висока ймовірність засмічення трубок та пошкодження обладнання.
Космічні технології в сільському господарстві	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ визначення дійсних посівних площ; ✓ прогнозування продуктивності валового збору та втрат врожаю; ✓ попередження кризових явищ; ✓ можливість виявлення угідь, прихованих від обліку, і кількість прихованої продукції. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ значна потреба у фінансових інвестиціях; ✓ вимагає великого обсягу науково-дослідних розробок; ✓ потреба у інтелектуальному потенціалі; ✓ необхідність висококваліфікованих кадрів, науковців.
Нанотехнології	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ мікродобрива сприяють збільшенню врожайності; ✓ низька токсичність наноматеріалів; ✓ сприяють прискоренню фотосинтезу рослин та озоненню повітря; ✓ підсилення захисних властивостей рослин. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ недостатність знань про механізм дії нанотехнологій та властивості наноматеріалів; ✓ слабка підтримка розвитку нанотехнологій; ✓ ймовірність токсичної дії наночастинок; ✓ проблеми сертифікації нанопродуктів.

Отже, якщо використовувати новітні технології в сільському господарстві та знижувати гостроту проблем, пов'язаних з ними, то відбудеться суттєве зростання прибутковості та конкурентоздатності галузі.

Список використаних джерел:

1. Єпіфанова І.М., Союменко А.С. Шляхи збільшення прибутку сільськогосподарських підприємств // Електронний ресурс: http://economics.opu.ua/files/science/form_ek_rozv/2017/105.pdf
2. Боднарчук А.В. Оцінка власного капіталу агроформувань / А.В. Боднарчук // Економіка АПК. – 2014. – №8. – С. 56–6
3. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навчальний посібник / Н.С. Краснокутська. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 352 с.